

Tots els mals de la caixa de Pandora

Comunicat de l'Observatori d'Antropologia del conflicte Urbà (OACU) sobre els fets de la #OperaciónPandora

@OACU_UB

El passat 16 de desembre, a un quart de sis del matí, un operatiu format per 700 agents dels Mossos d'Esquadra, complint ordres de l'Audiència Nacional espanyola - hereva del Tribunal d'Ordre Públic del franquisme-, en un operatiu ordenat pel jutge Javier Gómez Bermúdez sota el nom de "Operació Pandora", van realitzar 11 detencions en catorze registres, tretze a Catalunya, Barcelona, Manresa i Sabadell, i un a Madrid. Els escorcolls es van produir en pisos particulars i entitats: al barri de Sant Andreu de Palomar els Mossos d'Esquadra van entrar a l'Ateneu Llibertari del Palomar, i al Poble Sec a l'Ateneu Anarquista. D'aquests, el que tingué més ressò fou el de la Kasa de la Muntanya, històrica casa okupada de Barcelona que enguany compleix 25 anys d'activitat. No és la primera vegada que un cos policial accedeix a l'interior de la Kasa de la Muntanya. El 18 de juliol de l'any 2001, l'aleshores delegada del govern espanyol a Barcelona, Júlia Garcia Valdecasas, ordenava el desallotjament de l'edifici al·legant que des de l'interior de l'immoble s'estaven produint "agressions contra els agents" que desallotjaven l'habitatge okupat de Can Nyoki. El jutjat de guàrdia de Barcelona, però, va ordenar la retirada dels agents considerant que es tractava d'un desallotjament il·legal.

En aquesta darrera ocasió, les irregularitats tampoc han estat excepció, així, la comissió judicial que sortí de l'edifici a les 18h ho va fer sense deixar còpia de l'inventari de tot el material requisat. Les onze persones detingudes durant l'operació conjunta de l'Audiència Nacional espanyola i els Mossos d'Esquadra van passar la nit de dimarts als calabossos de Sabadell, Cerdanyola, Sant Cugat del Vallès, Rubí i Madrid. Aquella mateixa tarda, cridades ja a declarar, s'hi van negar perquè no sabien, pel secret de sumari, de què se les acusava. Posades a disposició del Jutge Javier Gómez Bermúdez, l'endemà dels escorcolls, el magistrat acordà, a petició de la Fiscalia, l'ingrés a la presó de manera preventiva de set d'elles i la posada en llibertat de quatre, sent traslladades aquell mateix vespre a la presó de Soto del Real i mantenint el secret de sumari i, per tant, sense que els advocats poguessin conèixer el contingut dels atestats elaborats pels Mossos d'Esquadra que són la base de l'acusació.

No obstant, sí ha transcendit el contingut de la interlocutòria de presó preventiva on el jutge detalla que les imputacions són per un presumpte "delicte de constitució, promoció, direcció i pertinença a organització terrorista", així

com pel presumpte “delicte de tinença i dipòsit o aparells explosius i inflamables, incendiaris o asfixiants”. També hi suma el “delicte de danys i estralls amb finalitat terrorista”. En declaracions a La Directa, Jaume Asens, un dels advocats que assisteix a un dels detinguts denunciava l'opacitat de tot el cas, afirmant que el seu defensat havia declarat sense saber del fet que se l'acusa: “tant els Mossos com la Fiscalia, parlen de terrorisme sense especificar ni tipus delictius concrets, ni fets concrets individualitzats que se'ls imputa a cadascun d'ells”. Així mateix, en un text publicat també a La Directa, Benet Salelles també advocat d'una de les detingudes, manifestava la seva perplexitat per la lectura de les interlocutòries de presó provisional: “el jutge parla dels GAC (Grups Anarquistes Coordinats) com a organització terrorista i utilitza per a provar la pertinença dels imputats els fets que assistien a reunions o que participaven en l'elaboració de butlletins i publicacions de caràcter propagandístic llibertari. Altra vegada, la democràcia segrestada. L'associacionisme com a base de la sospita. El vincle comunitari com a eix del mal. La reflexió i la ploma crítica com a indicatiu terrorista. La resolució judicial no concreta cap relació de les persones detingudes amb cap bomba concreta, amb cap explosió, amb cap dany, ni tan sols amb un trist contenidor cremat. Ja tenim doncs la perversió conceptual servida: el terrorisme ja no es genera amb atemptats contra les persones o els béns, la intimidació pròpia de la violència política ara neix de les reunions, els butlletins, les cartes i la solidaritat amb les preses”.

Dels possibles atemptats terroristes res en sabem, ni nosaltres ni bona part de la premsa que ràpidament ha corregut a difondre la informació policial com a verídica. El desplegament policial dels Mossos d'Esquadra, així com la seva nota de premsa que feia referència a “diversos atemptats amb artefactes explosius”, i el subratllat del concepte “terrorisme anarquista”, insistia en l'estratègia repetitiva de generar alarma social i assenyalar un enemic intern a eliminar, en aquest cas, el moviment llibertari. En aquest sentit, l'atac mediàtic dirigit contra el moviment llibertari, els ateneus registrats i la Kasa de la Muntanya en particular, ens hauria d'esfereir. Es criminalitzador i de dubtosa legalitat incriminar persones o llocs sense motiu. Atribuir a la Kasa i a les persones que hi residien l'estigma associat a l'escorcoll només pot respondre o a una mala praxis periodística en el millor dels casos, o a una voluntat d'estendre la por que es vincula a una acció policial d'aquests característiques.

Es sabut com aquest tipus d'operacions judicialitzades responen a accions concretes atribuïbles a persones concretes, i que la cura en relació a immobles compartits i a persones alienes als fets està garantida sobre el paper que suporta les lleis... Però, com es veu, no sempre s'aplica. Tanmateix, accions d'aquest tipus comporten la necessitat del que tècnicament s'anomena “assegurar el lloc”, és a dir, garantir que en el transcurs de l'escorcoll no es malmeti o perdi cap suposada prova. D'aquí, muntatges com l'aïllament de les persones les unes de les altres, i el control visual i la restricció de la llibertat

d'acció. Però estar hores boca terrosa immòbils només pot ser interpretat com l'ànim de humiliar i atemptar contra aquelles persones, doncs si son perilloses se les deté, i si no ho son no cal mantenir-les en aquesta posició. No hi ha que dir de restringir durant hores el dret a anar al bany, més enllà del que el sentit comú indica: que és una clara vulneració de la integritat de les persones que ho pateixen. I tot això, què té a veure amb recollir suposades proves? Què s'ha de dir en relació al pack 2x1 dut a terme, consistent en aprofitar la operació per criminalitzar espais de tradició social, alternativa i, per que no dir-ho amb el cap ben alt: també d'acció política? Potser l'únic a dir és que precisament és per això que s'ha fet.

La pregunta és clara, de què s'acusa a les persones detingudes? On ha explotat un artefacte? Qui ha mort, o resultat ferit, per un "atemptat anarquista"? Ens trobem no solament davant d'un indiscutible intent de demostració de força i de poder per part de l'Estat, exercida de la mà dels dispositius policials encarregats d'aplanar, registrar i violar la intimitat de diverses persones, sinó també d'una clara i evident expressió de com s'articulen els processos de construcció ideològica de l'enemic, que són posats en marxa en el marc del que no poden ser sinó desesperades temptatives per mantenir l'hegemonia de l'ordre social, polític i econòmic imposat, reflex inequívoc de l'estat de debilitat i desestabilització que assetja el govern actual. Aquest enemic que ens han presentat podria resultar no ser més que l'encarnació resultant dels mecanismes o habilitats recursives de l'Estat destinades, entre altres coses, a allunyar el focus d'atenció de la gravetat -i responsabilitat- de l'actual situació política i econòmica, o de reafirmar una pretensiosa i autoadjudicada capacitat per mantenir aquesta seguretat ciutadana a la que s'apel·la amb la nova Llei aprovada pel Congrés en matèria del que no deixen de ser mesures de control i repressió de l'expressió de la protesta i la dissidència.

"Anarquisme terrorista". El pes de la qüestió semàntica apareix aquí de forma ineludible, la tèrbola associació d'un col·lectiu amb un específic qualificatiu que el demonitza, remetent-se a tota la càrrega ideològica que comporta, inextricablement vinculada a la idea d'una amenaça per a la vida social, és a dir, a l'aplicació sistemàtica del terror. La subversió lèxica d'uns termes a priori inconnexos permet inserir, en aquest cas, l'anarquisme -així com qualsevol altre col·lectiu amb el qual pogués aparèixer en l'imaginari col·lectiu mínimament relacionat-, per mitjà de la seva assimilació amb la idea de certes activitats criminals, en un punt específic de l'esquema del subconscient col·lectiu, articulant amb aquesta ideologia de la por que pretesament faria justificar la prevista posada en marxa dels nous mecanismes de control i repressió ciutadana. Tot i així hi hauria un altre detall que ha passat del tot desapercebut. Un significat més subtil i simbòlic però, potser, amb unes conseqüències dràsticament reals. La patètica i forçada evocació mitològica utilitzada per denominar a l'operació amb l'intenció de reforçar la idea de una

actuació policial destinada a alliberar de la caixa de Pandora “tots els mals de la societat”. Aquesta projecció de l'encarnació del mal sobre un col·lectiu concret, així com el tractament mediàtic i policial conferit al desencertat dispositiu de violacions i detencions individuals desfermat el dimarts al matí a Catalunya i Madrid, li confereix a aquests col·lectius (anarquistes, okupes, etc.) la qualitat d'enemic identificable, reconeixible, que s'ha fet present entre nosaltres, i que de forma imprevisible podria tornar a aparèixer.

D'aquesta manera, pretenemfer-nos creure que aquesta nova tipologia d'enemic, el “anarquista terrorista”, que pretesament habita i actua avui en dia a les nostres ciutats, s'ha estat amagant fins ara, invisible, sense que ningú s'hagués adonat de la naturalesa criminal de les seves activitats. La personalització, així com l'assenyalament topogràfic de "l'enemic", aconseguida mitjançant els registres i detencions realitzades i la producció del discurs mediàtic sobre aquestes, acaba amb la condició abstracta de la trama genèrica, situant-la en punts concrets del mapa, en llocs com la Kasa de la Muntanya, a els Ateneus Llibertaris, etc., espais de debat polític que ara són criminalitzats. No oblidem, com assenyala immillorablement Gerard Horta a VilaWeb, que “l'etimologia del mot ‘terrorisme’ remet a processos d'aterriment social originats i exercits pels estats sobre les societats. Que l'Audiència Nacional espanyola o un dels seus servents al nostre país –el conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya- pretenguin actualitzar periòdicament aquest vell dispositiu social consistent a projectar l'encarnació del mal en un grup de gent -heretges, bruixes, judeo-maçons, boigs, adolescents, comunistes, drogoaddictes, negres, immigrants, pobres, independentistes, okupes, musulmans o anarquistes- no ens hauria de fer perdre de vista que l'únic immens mal que sofreix la majoria social treballadora és el fruit de la desigualtat de la societat de classes”.

Des de l'Observatori d'Antropologia del conflicte Urbà (OACU) expressem tota la nostra indignació i ràbia cap a l'ocorregut, veritable caça de bruixes dirigida des de l'autoritat i destinada únicament a sacralitzar, una vegada més, el seu mesquí poder i insolent impunitat enfront del poble i la justícia social. Així mateix, manifestem la nostra solidaritat amb els que han patit i estan patint els efectes de l'Operació Pandora, les nostres companyes i els nostres companys, veïnes i veïns que son criminalitzades per lluitar al costat dels desnonats, els immigrants i els col·lectius discriminats, per canviar aquest sistema injust que ens vol mantenir quietes i emmordassades en la seva democràtica dictadura neoliberal.

Barcelona, 21 desembre de 2014